

ÁLLATFIGURÁKAT ÁBRÁZOLÓ GRAFIKÁK MÁSODLAGOS FELHASZNÁLÁSA

SZJSZT-18/2018/02

A megkereső nyomozóhatóság által feltett kérdések

1. *Az egyesület által megadott minta milyen mértékben került a sértett által feldolgozásra, átdolgozásra?*
2. *Átdolgozásnak vagy önálló műalkotásnak minősül-e a fentiek alapján a sértett által elkészített figura?*
3. *A szakértő egyéb észrevétele.*

Az eljáró tanács szakvéleménye

Az eljáró tanács a megkereső kérdéseinek megválaszolása előtt kijelenti, hogy fenntartja 2018. november 21-én kelt, SZJSZT-18/2018 számú szakértői véleményét.

Az eljáró tanács jelen ügyben készített 18/2018 sz. számú szakértői véleményében már hivatkozott a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. §-ának (1) bekezdésére, amely szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”.

Az eljáró tanács a fentiekkel összefüggésben megjegyzi, hogy véleménye kialakításánál a nyomozati iratokhoz csatolt, több esetben nem egyértelműen jelölt, különböző méretű és minőségű fekete-fehér fénymásolatokra és a jegyzőkönyvekben foglaltakra támaszkodott.

Az eljáró tanács a megkereső kérdéseire azok szoros összefüggése okán összevontan válaszol. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 29. §-a így rendelkezik az átdolgozás jogáról: „A szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve, hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre”.

Az eljáró tanács a következőket állapította meg az egyesület által a sértettnek adott minták és a sértett által készített grafikák alapján. A minták esetében megállapítható, hogy kidolgozottak, kiforrottak, feltehetőleg az Szt. 1. §-a (2) bekezdésének *h*) pontja alá tartozó, egyéni, eredeti jelleggel rendelkező, szerzői jogi védelem alatt álló alkotások. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy attól függetlenül, hogy a szerzőjük ismert vagy sem, illetve, hogy az internetről származnak-e, ezek felhasználásához engedély szükséges.

A minták és a grafikák összehasonlítása során az eljáró tanács megállapította, hogy a grafikák nem a minták alapján készültek. Megállapítható, hogy mind a minták, mind a grafikák stilizált állatfigurát ábrázolnak, és az Szt. 1. §-a (2) bekezdésének *h*) pontja alá tartozó,

rajzolás útján létrejött műveknek tekinthetők, azonban jelentős tulajdonságaikban olyannyira eltérnek, hogy önálló szerzői műveknek kell ezeket tekinteni. A minták és a grafikák közötti hasonlóságok kimerülnek a művek témájában és a műtípusban, az ezen felüli hasonlóságokat mind a minták, mind a grafikák esetében a grafikai közhelyek alkalmazása (például napábrázolások, sematikus virág, növény, állat, járműábrázolások) eredményezi. A különbségek között megállapítható továbbá, hogy az eredeti minták kidolgozottsága magasabb fokú a sértett által készített grafikáknál. Szintén a különbségek között szükséges megjegyezni, hogy a grafikák a mintáktól lényeges elemeikben (így a hangsúlyos szem, az egységes sapka megjelenése a rajzokon, valamint a szájvonal) eltérnek. Itt megjegyzendő, hogy az állatfigurára jellemző karakterek a mintákon jobban érvényesülnek.

Így tehát megállapítható, hogy vannak ugyan hasonló elemei az alkotásoknak, azonban ezek egyéni, eredeti jellegét pont a különbözőségeik hordozzák. A minták feltehetőleg inspirációul szolgáltak a grafikák elkészítése során. Az Szjt. 29. §-hoz fűzött kommentárja a következő iránymutatást adja a kérdésben: „...az alkotás ihlető forrásaként a már meglévő művek is szabadon használhatók, mégpedig nemcsak az Szjt. 1. § (6) bekezdése értelmében (gondolat, elv nem védhető), de a stílus, a formai megoldások egy-egy eleme átvétele értelmében is.”¹

A fentieknek megfelelően az eljáró tanács összefoglaló válasza a megkereső által feltett kérdésekre az, hogy az egyesület által megadott minta nem került a sértett által átdolgozásra, így a sértett által készített grafikák nem tekinthetők átdolgozás útján létrejött származékos műveknek, azok egyéni, eredeti jelleggel rendelkező, önálló vizuális alkotások. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy amennyiben megállapítható lett volna az átdolgozás, akkor sem használhatta volna fel a sértett által készített grafikákat engedély nélkül az egyesület.

Dr. Koltay Krisztina, a tanács elnöke

Dr. Takács Nóra Emese, a tanács előadó tagja

Sára Ernő, a tanács szavazó tagja

¹ Gyertyánfy Péter (szerk.): Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez. Complex Kiadó, Budapest, 2014.